

Nettbasert undervisning

Kronikk

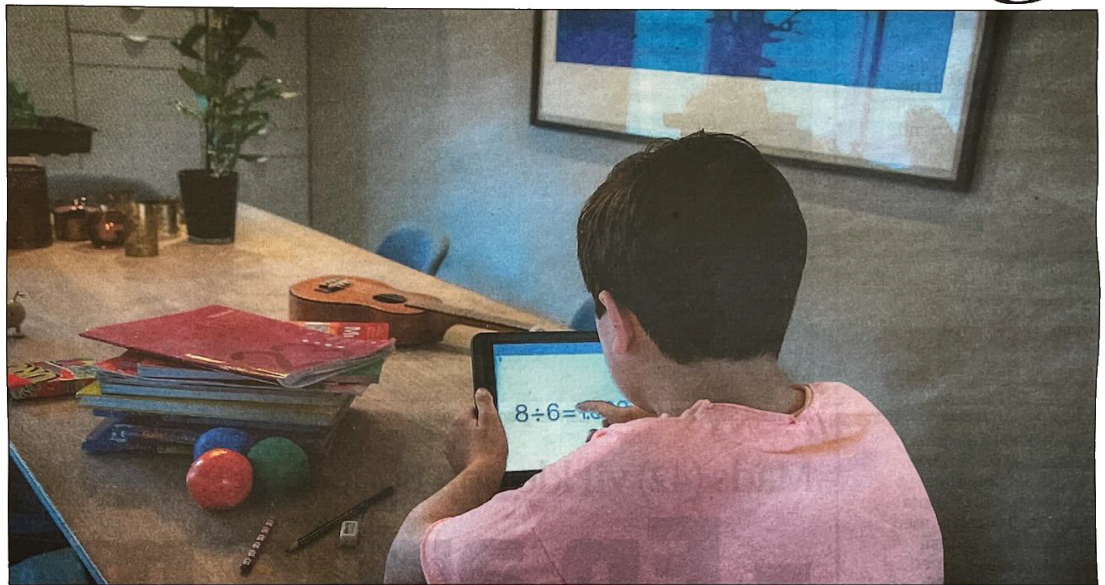
ATLE KRISTENSEN
Førstelektor i pedagogikk,
Nord universitet, campus Bodø

IDEN senere tid har vi gjennom oppslag i AN sett at skoler tar i bruk nettbaserte undervisningsmetoder for å løse utfordringer med undervisning i fag. Her nevnes blant annet matematikkundervisning og spanskundervisning. Begrunnelser ligger i mangel på lærerkompetanse i de spesifikke fagene. Synkende elevtall og reduksjoner i overføringene til skole drift kan tvinge fram nye undervisningsmetoder.

SSB, 2021 viser i sin gjennomgang at innbyggertallet for landet som helhet har en vekst i befolkningen med unntak av de to nordnorske fylkene, med unntak av de urbane kommunene som Bodø, Harstad, Tromsø og Alta. Synkende elevtall gjør at kommunene får utfordringer med å opprettholde en desentralisert skolestruktur blant annet gjennom redusert økonomi. Økte kompetansekrav til lærere skaper også utfordringer for kommunene. Å skaffe kompetente lærere til alle fag, for alle skolene i en spredt bosetting, er utfordrende for små kommuner, men også for større kommuner slik vi ser i oppslagene i AN.

RØDDØY KOMMUNE, en kystkommune med flere små skoler, har en nedgang i folketallet på 53 personer ifølge SSB. For å møte noen av utfordringene som er skissert, har kommunen siden 2019 drevet forsøk med nettbasert undervisning i tilvalgsfagene, spansk, tysk, fransk samt fordypping i matematikk og engelsk for alle kommunens skoler med ungdomstrinn.

Bakgrunnen for forsøket er ønsket om å opprettholde en desentralisert skolestruktur og samtidig gi elevene i kommu-

NETT: Nettbasert undervisning bør baseres på gjenkjennbare strukturer for elevene.

FOTO: THOMAS BRUN / NTB

nen et bredest mulig tilbud i tilvalgsfagene fra kompetente lærere. Kommunen søkte i samarbeid med forskere fra Nord universitet, unntak fra opplæringsloven for å iverksette forsøket med nettbasert undervisning for elevene i grunnskolen. Forsøket er innvilget støtte fra Forskningsrådet og unntak fra opplæringsloven er gitt av Utdanningsdirektoratet.

NETTBASERT UNDERVISNING kan ikke bare være nettbasert, men må kombineres med fysisk samhandling mellom elevene og læreren. For Rødøy betyr dette at det gjennomføres fysiske samlinger hvor elevene fraktes fra de ulike skolene til samling der de møtes og har sosiale og faglige aktiviteter. Disse fysiske møtene styrker samholdet og relasjonene mellom lærere og elever, samt elevene seg imellom. I evalueringer fra elever ser vi at de peker på god kommunikasjon seg imellom, samt at det er enkelt å kommunisere med lærer ved hjelp av de nettbaserte løsningene som kommunen besitter. Det blir da nærliggende å anta at de fysiske samlingene bidrar positivt til å etablere gode relasjoner som elevene og lærerne drar med seg inn i det virtuelle klasserommet:

NETTBASERT UNDERVISNING bør baseres på gjenkjennbare strukturer for elevene. Som Lekang og Olsen (2019) beskriver, må teknologien betraktes som et hjelpemiddel for læring og er således en viktig ramme faktor som må være tilgjengelig. Krumsvik (2014) beskriver velfungerende utstyr som en grunnleggende faktor som må fungere og være på plass slik at dette ikke blir en hindring for gjennomføring av nettbasert undervisning. Designet av virtuelle læringsrom må være slik at elevene enkelt kan navigere på en måte som gir dem rask og presis tilgang til nødvendige meldinger og informasjon, samt tilgang til faglig innhold og læringsoppgaver.

» Erfaringer fra Rødøy viser at det tar tid å bygge opp en velfungerende struktur.

Erfaringer fra Rødøy viser at det tar tid å bygge opp en velfungerende struktur. Utfordringer med både nettverk og personlig datautstyr kan ta tid å løse og skape en del frustrasjon. Det er da viktig med en god gjennomgang av tilgjenge-

lighet og kapasitet på forhånd før nettbasert undervisning blir den valgte undervisningsmetoden for elevene.

KAPASITET DREIER seg også om de menneskelige faktorene som inngår i undervisning. I utvikling av et godt læringsmiljø i et teknologisk klasserom er lærerens kompetanse sentral (Krumsvik, 2014), og i et miljø der teknologi innføres, er det ikke alltid slik at det er læreren som nødvendigvis har det riktige eller det beste svaret (Helleve, 2016). En velfungerende klasseleder må inneha en integrert kompetanse. I tillegg til nødvendig digital kompetanse må også læreren inneha både relasjonskompetanse, regelkompetanse og didaktisk kompetanse (Bergkastet, 2013).

FOR RØDDØY sin del ser vi at de har «overvunnet» disse første utfordringene og har kommet dit at lærerne er opptatt av å gi en best mulig variert og elevaktiv undervisning. Gjennom en metodikk som gir aktivitet og fleksibilitet for elevene i et klasserom som er virtuelt møtes utfordringene. Ved å benytte strategier for læring som bygger på et tilpasset innhold der elevene har tilgang til lærestoff, uavhengig av rom og tid, er sen-

tralt. Videre er det utviklet gode rammer for kommunikasjon der elever og lærere enkelt kan møtes, som både er tilgjengelig i sanntid og utenom skoletid. Læringsoppgavene tilstreber variasjon og er bygget slik at elevene får benytte sin utforskertrang og kreativitet. Oppgavene bør kan løses alene og sammen med andre.

VISER gjennom dette at det er mange faktorer som spiller inn for en god og variert læring gjennom nettbasert undervisning. En helhetlig tenkning bak undervisningsmetodikken er sentralt for en god opplevelse for elevene. Forsøket i Rødøy viser at elever oppfatter nettbasert undervisning som positivt, selv om det innimellom dukker opp utfordringer som at elever ikke kommer raskt nok inn i rommet for nettundervisning av ulike årsaker. Men i stor grad uttrykker elevene at de er fornøyde med tilbudet og at det er enkelt å kommunisere med læreren gjennom ulike digitale løsninger. Som en elev uttrykker: «Jeg synes nettundervisning er en helt grei måte å ha undervisning. Jeg mener det er det samme om vi ser læreren inne på klasserommet eller om vi ser dem på skjermen. Man får i tillegg flere valg i språk og fag».